

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2023

Chișinău

**Cu privire la aprobarea Avizului la proiectul de lege
pentru modificarea unor acte normative**

Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr.

AVIZ
la proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative

Guvernul a examinat proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative, înaintat cu titlu de inițiativa legislativă (nr. 96 din 12 aprilie 2023) de către doamna Olesia Stamate, deputată în Parlament, și comunică următoarele.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei informative, proiectul de act normativ are drept scop identificarea unor soluții optime privind aplicarea eficientă a normelor cuprinse în Legea nr. 64/2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție. Or, prevederile ce țin de noile competențe ale instanței supreme, precum și modul de organizare și funcționare a acesteia urmează a fi aplicate din momentul în care Curtea va fi constituită din judecătorii care au promovat evaluarea integrității etice și financiare, prevăzută de Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Autorul inițiativei legislative propune completarea dispozițiilor tranzitorii din Legea nr. 64/2023 cu câteva alineate noi, care vor reglementa momentul începerii activității Curții Supreme de Justiție în noua componență, mecanismul de asigurare a interimatului funcției de președinte al Curții, și sarcina Guvernului de a aduce în concordanță cadrul normativ conex cu noile prevederi ale legii. Alte modificări vizează extinderea termenului stabilit pentru Parlament în art. 21 din Legea nr. 65/2023 pentru confirmarea componenței nominale a Comisiei de evaluare, responsabile de evaluarea externă a judecătorilor și candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.

Pornind de la faptul că implementarea prevederilor noii legi cu privire la Curtea Supremă de Justiție implică o perioadă mai mare de tranziție, indispensabilă proceselor în derulare, în scopul asigurării continuității activității curții, evitării blocajului instituțional creat în sistemul de justiție urmare a mai multor demisii ale judecătorilor, precum și din necesitatea reglementării unui termen suficient pentru crearea Comisiei de evaluare, considerăm oportună susținerea acestei inițiative legislative.

În legătură cu prevederile proiectului, considerăm oportun a remarca unele aspecte particulare asupra cărora autorul proiectului urmează a reflecta suplimentar.

Astfel, cu referire la prevederile alin. (4) și (5), cu care se propune a fi completat art. 13 din Legea nr. 64/2023 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, în partea ce ține de momentul de referință de la care se pornește calculul termenului („la data când Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii va numi cel puțin 9 judecători (...))”, sugerăm a se exclude cuvintele „cel puțin” din cuprinsul acestor prevederi, or

acestea generează o ambiguitate a unor norme cu efecte juridice substanțiale, care stabilesc, în esență, de la ce moment va începe activitatea Curții Supreme de Justiție într-o nouă componență și potrivit noilor reguli consacrate de Legea nr. 64/2013. Reieșind din faptul că noua lege cu privire la Curtea Supremă de Justiție stabilește un număr total de 20 de judecători la instanța judecătorească supremă, formularea actuală din proiect stabilește un moment incert de la care va începe activitatea Curții în noua componență, or „numirea a cel puțin 9 judecători la Curte” include formal în sine ca interval toată perioada de timp de la numirea celui de-al 9-lea judecător și până la numirea celui de-al 20-lea judecător la Curte, generându-se prin aceasta riscul apariției unor potențiale interpretări excedente

În contextul în care voința autorului este de a consacra un efect de drept, ce ar surveni automat, pentru data numirii unui număr minim de judecători la Curtea Supremă de Justiție potrivit noilor reguli consacrate de lege (dată de la care va începe și activitatea Curții în noua sa componență), considerăm că aceasta este oportun a fi stabilită într-o manieră explicită, după cum urmează – „la data când Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii va numi 9 judecători (...)”.

Sugestia dată este consolidată și de regulile generale referitoare la modalitatea de stabilire a termenului, indiferent de faptul dacă termenul analizat este instituit prin lege, hotărâre judecătorească sau prin acordul părților, care sunt consacrate de art. 384 din Codul civil și care stabilesc că „Termenul se instituie prin indicarea unei date calendaristice, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și sigur că se va produce.”.

I. Suplimentar, considerăm oportună dezvoltarea suplimentară a prevederii de la alin. (5) (cu care se propune a fi completat art. 13 din Legea nr. 64/2023), în sensul în care s-ar face o legătură cu soluția particulară, ce ar interveni în unele situații excepționale care ar afecta activitatea Curții Supreme de Justiție, conținută în cuprinsul art. 21 alin. (8) din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție. Remarcăm faptul că prevederea respectivă stabilește faptul că în cazul în care buna funcționare a Curții Supreme de Justiție este gravafectată din cauza numărului de posturi vacante, Consiliul Superior al Magistraturii va putea transfera, cu titlu temporar, prin derogare de la prevederile Legii nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, din instanțele de nivel inferior judecători care corespund criteriilor legale de ocupare a funcției de judecător al Curții Supreme de Justiție. Transferul temporar va fi încetat la ocuparea a cel puțin 11 dintre posturile de judecător al Curții Supreme de Justiție, iar judecătorii temporar transferați vor reveni în funcțiile deținute înaintea transferului.

II. Astfel, pentru excluderea unor situații care ar putea genera ambiguități în procesul de aplicare a prevederii de la alin. (5), în contextul în care eventual se va recurge la soluția temporară conținută în cuprinsul art. 21 alin. (8) din Legea nr. 65/2023, considerăm oportun ca norma de la alin. (5) din proiect să abordeze expres acest aspect.

Tot cu referire la propunerea de completare a art. 13 din Legea nr. 64/2023 cu alin.(5), remarcăm și un alt aspect care considerăm că urmează a fi reflectat în normă.

Astfel, potrivit art. 12 alin. (1) din Legea 64/2023, nouă reglementare legală cu referire la Curtea Supremă de Justiție urmează a intra în vigoare de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova (care a avut loc la data de 06.04.2023). Ținem să remarcăm faptul că Legea nr. 64/2023 intervine cu modificări de regim juridic inclusiv cu referire la aspectele legate de competența Curții Supreme de Justiție.

Prin urmare, reieșind din considerentul enunțat, credem că se impune o reglementare mai explicită a faptului că în perioada în care Curtea Supremă de Justiție va continua să activeze în componența actuală (situația tranzitorie prevăzută la alin. (5)), aceasta ar urma să judece cauzele date prin legea anterioară în competența sa potrivit regulilor legale de procedură și de fond aplicabile la data intrării în vigoare a Legii nr. 64/2023. Or, potrivit prevederilor alin. (5), se stabilește doar că „Curtea Supremă de Justiție continuă să funcționeze în componența actuală și judecă cauzele date prin lege în competența sa (...)”, neelucidându-se expres faptul cum se va realiza aceasta și în baza lacare prevederi legale, în contextul în care noua lege cu privire la Curtea Supremă de Justiție a intrat deja în vigoare din momentul publicării acesteia în Monitorul Oficial, tot de la acel moment fiind abrogată și Legea nr. 789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție, unde erau consacrate competențele Curții Supreme la momentul în care a fost sesizată cu examinarea cauzelor care la momentul de față sunt pendinte la Curte.

Aparent, ideea expusă ar putea fi dedusă dintr-o interpretare coroborată a prevederilor alin. (5) din proiect cu cele de la alin. (4) („Activitatea Curții Supreme de Justiție, în noua componență, în conformitate cu prevederile legale stabilite prin prezenta lege, va începe la data (...)”) și (7) din proiect („Până la începerea activității Curții Supreme de Justiție în noua componență, Guvernul va prezenta Parlamentului proiectul legii de modificare a actelor normative în vederea aducerii cadrului normativ în conformitate cu prezenta lege.”). Cu toate acestea, considerăm că este preferabilă o reglementare expresă a acestor aspecte, în locul unei soluții care ar reieși dintr-un exercițiu de interpretare a normelor existente în proiect.

În contextul celor menționate, venim cu următoarea propunere de redactare a alin.

(5) către autorul proiectului: „(5) Curtea Supremă de Justiție continuă să funcționeze în componența actuală, care va include, după caz, și judecătorii transferați cu titlu temporar în conformitate cu prevederile art. 21 alin. (8) din Legea nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție, și să judece cauzele date prin lege în competența sa, conform regulilor legale de procedură și de fond aplicabile la data intrării în vigoare a prezentei legi, până la data când

Președintele Republicii Moldova, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, va numi 9 judecători evaluați în conformitate cu prevederile Legii nr. 65/2023 privind evaluarea externă a judecătorilor și a candidaților la funcția de judecător al Curții Supreme de Justiție.”

III. În continuare, un alt aspect oportun de examinat, asupra căruia sugerăm ca autorul să reflecteze suplimentar în contextul scopului declarat al proiectului de lege, ține de prevederile actuale ale art. 13 alin. (2) din Legea nr. 64/2023, care stabilesc că „(2) Curtea Supremă de Justiție:

a) în termen de 6 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va propune Consiliului Superior al Magistraturii candidații pentru funcția de președinte și, respectiv, de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție;

b) în termen de 8 luni de la data intrării în vigoare a prezentei legi, va aproba regulamentul Curții Supreme de Justiție, noua organigramă și statul de personal ale Curții Supreme de Justiție, de asemenea va numi jurisconsultul și secretarul general al Curții Supreme de Justiție.”

În contextul în care prin intermediul proiectului se intervine cu completarea art. 13 din legea menționată, incluzându-se prevederi cu referire la momentul de când va începe activitatea Curții Supreme de Justiție într-o nouă componentă și potrivit noilor reguli consacrate de Legea nr. 64/2013, considerăm că se impune ca o soluție mai judicioasă și reexaminarea momentului de la care Curtea Supremă de Justiție urmează a realiza sarcinile stabilite de art. 13 alin. (2) din lege, prin substituirea textului „de la data intrării în vigoarea prezentei legi” cu textul „de la data începerii activității Curții Supreme de Justiție în noua componentă, potrivit prevederilor alin. (4)”.

În justificarea acestei sugestii reieșim din considerentul că data începerii activității Curții Supreme de Justiție în noua componentă (care va surveni în ziua numirii a cel puțin 9 judecători la Curte potrivit noilor reglementări consacrate în materie) ar putea surveni, după caz, până la expirarea celor două termene prevăzute la art. 13 alin. (2) din lege (de 6 și de 8 luni de la data intrării în vigoare a legii), dar, potențial, și după expirarea acestor termene. În situația în care, la expirarea termenelor actuale stabilite de lege, nu va fi numit numărul necesar de judecători la Curte potrivit noilor reglementări, prevederile de la art. 13 alin. (2) vor crea premisele practice pentru ca judecătorii aflați în funcție la momentul respectiv să identifice candidații pentru funcția de președinte și, respectiv, de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, din rândul acestora, precum și să aprobe regulamentul Curții Supreme de Justiție, noua organigramă și statul de personal ale acesteia, numind totodată jurisconsultul și secretarul general al Curții Supreme de Justiție.

În legătură cu circumstanța dată, suntem de opinia că asemenea atribuții cu impact semnificativ urmează a fi exercitate în toate situațiile doar de către Curtea Supremă de Justiție care va activa în componenta sa nouă, motiv pentru care sugerăm intervenția menționată anterior, care ar consta în schimbarea momentului de când Curtea Supremă de Justiție ar urma să realizeze sarcinile

respectiv, prin substituirea textului „de la data intrării în vigoare a prezentei legi” cu textul „de la data începerii activității Curții Supreme de Justiție în noua componență, potrivit prevederilor alin. (4)”.